

Przewaga na starcie

Rachel Murray

tłum. Krystyna Zięba

Zdjęcia: Alamy Stock Photo i Lucy Marrell

źródło: KOŃ i GOSPODARKA 20 maja 2021 r.

Niewiele koni ma symetryczną głowę, więc pewne obszary są wrażliwe na nacisk i dlatego kształt oraz dopasowanie uzdy z jednej strony może wymagać zmiany z drugiej strony. W razie wątpliwości należy zlecić profesjonalne dopasowanie uzdy konia.

Badania dowodzą, że nacisk uzdy może powstrzymać konia od działania, ale jaki jest klucz do perfekcyjnego dopasowania? Dr Rachel Murray MRCVS wyjaśnia.

Najnowsze postępy w technologii umożliwiają nam lepsze zrozumienie skutków uzdy. Badania przy użyciu mat uciskowych pod uzdą ujawniają, że konstrukcja i dopasowanie uzdy mogą mieć znaczny wpływ na sposób ruchu konia - a więc na jego zdolność do działania.

Natura końskiej anatomii oznacza, że pewne obszary głowy są nieodporne na ucisk. Im lepsza konstrukcja i dopasowanie uzdy, tym mniejszy nacisk w tych obszarach i mniej miejsc, gdzie widać punkty nacisku.

W miejscach, gdzie rzeczywiście występuje ucisk, nie może on być ciągły i będzie zmieniać się w zależności od punktu w wykroku. Dodatkowo, w zależności od położenia końskiej głowy, miejsce maksymalnego nacisku może się zmieniać.

Na przykład, kiedy głowa konia jest bardziej pionowa, większy nacisk zwykle występuje przy górnej krawędzi nachrapnika (najbliżej oczu). Kiedy głowa jest bardziej pozioma, to bardziej prawdopodobne jest, że nacisk wystąpi pod dolną krawędzią.

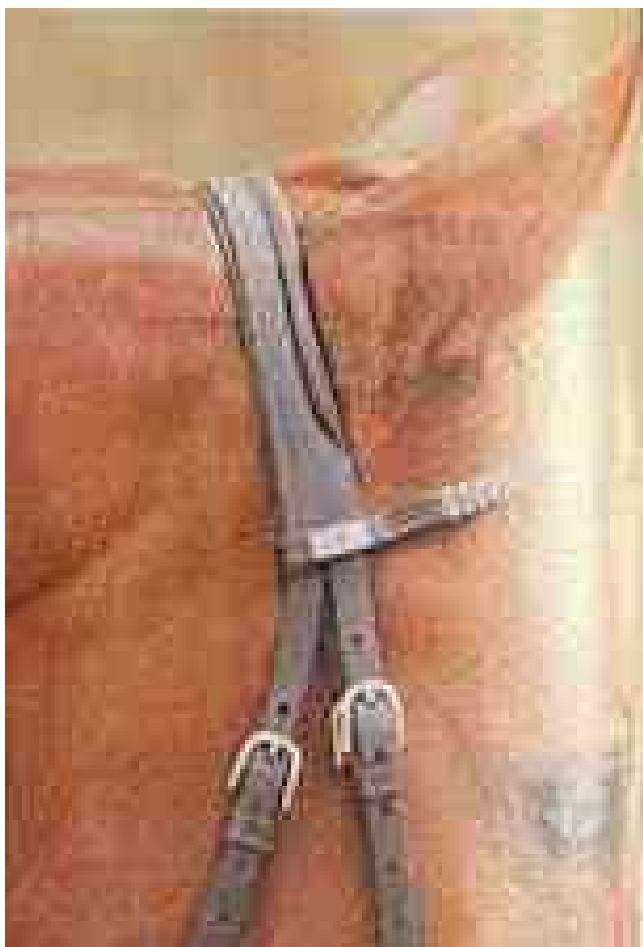
Naciski są zwykle większe podczas szybszych chodów lub kiedy ruch jest bardziej ekstrawagancki, co oznacza, że dobre dopasowanie i konstrukcja uzdy są szczególnie ważne dla koni wyczynowych. Jednakże punkty nacisku mogą wystąpić u każdego konia bez względu na jego zajęcie, więc uzdę trzeba

dopasować i sprawdzać tak samo starannie jak siodło.

WAŻNE REGULACJE

Im stabilniejsza jest uзда na głowie konia, tym mniej prawdopodobne jest doświadczenie punktów nacisku z przodu i z tyłu nagłówka albo otarć w kąciakach pyska w miarę ruchów kielzna.

Pewna „elastyczność” jest jednak potrzebna w nachrapniku, przy ruchach głowy. Ponieważ nachrapnik jest mocowany na górze głowy, może działać jako element nieruchomy; może to wówczas tworzyć punkty nacisku na karku, a także od spodu poziomego osprzętu, zwłaszcza w przypadku ciasnego zapięcia.

Ukształtowany, węższy nagłówek zapewnia lepsze dopasowanie przy uszach.

Ta konstrukcja nagłówka, z naczółkiem o dostatecznej długości, daje więcej przestrzeni.

Ważne jest, żeby nachrapnik nie był za ciasny lub mocowany z częścią poziomą za wysoko. Powinna być przestrzeń między nachrapnikiem a grzebieniem twarzowym. Pierścienie boczne, takie jak zwykle się widuje na nachrapniku opadowym lub korbowym, umożliwiają lepszy ruch nachrapnika wraz z głową konia i mogą pomóc zmniejszyć nacisk, zarówno pod nachrapnikiem jak i pod nagłówkiem.

Punkty nacisku mogą prawdopodobnie wystąpić pod sprzączkami lub metalowymi łącznikami, zwłaszcza jeżeli te znajdują się w miejscach podwyższonego ryzyka. Te łączniki powinny być starannie umieszczone i wyścielone, tam gdzie to możliwe. Sztywny materiał lub twarde krawędzie mogą również stwarzać punkty nacisku i lepiej ich unikać. Zwinięty lub wąski rzemyk nachrapnika pod nagłówkiem może umiejscowić nacisk nad karkiem, więc trzeba go dokładnie sprawdzić.

Pewna liczba miejsc podwyższonego ryzyka obejmuje nagłowek: z przodu, gdzie opiera się o podstawę uszu; z tyłu, gdzie ugniata skrzydła kręgu szczytowego; i od spodu, na górze karku.

Dodatkowe miejsca ryzyka znajdują się poniżej lub blisko mocowań naczółka (punkty nacisku mogą tutaj wystąpić kiedy koń przetyka lub rusza językiem albo szczęką); pod nachrapnikiem, po bokach kości nosowej; i nad kośćmi szczękowymi na spodzie podbródka.

Identyfikacja stref nacisku

Na głowie są duże obszary, gdzie kości pokryte są cienką warstwą tkanki miękkiej co prowadzi do anatomicznych wypukłości oraz ruchomych części z niewielką wyściółką.

Ich kształt i umiejscowienie mogą stwarzać punkty nacisku pod uzdą.

Liczne nerwy i naczynia krwionośne, które biegną nad i wokół wypukłości kości, są zagrożone podrażnieniem lub urazem, jeżeli kształt i dopasowanie uzdy nie są optymalne.

KLUCZOWE MIEJSCA KOLIZYJNE OBEJMUJĄ:

- Krawędzie kości nosowej.
- Pod żuchwą (dolną szczęką).
- Powiększenia kostne wokół korzeni zębów - problem szczególnie u młodych koni.
- Grzebień twarzowy - kość, która znajduje się pod policzkami i nad nachrapnikiem.
- Staw skroniowo-żuchwowy i aparat gnykowy, który porusza się wraz z ruchem szczęki i języka.
- Czaszka, która jest całkiem spiczasta przy karku.
- Za uszami; chociaż ten obszar jest pokryty mięśniami, przestrzeń jest ograniczona przez boczne skrzydła kręgu szczytowego kości (pierwszy kręg szyjny).

W OBLICZU FAKTÓW

Na dopasowanie uzdy ma wpływ budowa ciała konia. Niewiele koni ma symetryczną głowę, więc kształt i dopasowanie z jednej strony może wymagać zmiany z drugiej strony.

Odległość między kąciem pyska a grzebieniem twarzowym może być różna. Koń o długim pysku i niskim grzebieniu twarzowym będzie mieć bardzo małą przestrzeń do dopasowania nachrapnika, więc szeroki nachrapnik może stwarzać prawdziwe problemy - zwłaszcza, jeżeli koń ma grubą skórę, która może zbierać się między kielznem a nachrapnikiem i powodować otarcia lub przyszczypanie skóry.

Jeżeli jest ograniczona przestrzeń, to staranny dobór szerokości i kształtu nachrapnika jest krytyczny, na przykład wybór konstrukcji, która zwęża się po bokach.

Generalnie, szerszy nagłowek nad szczytem głowy zmniejsza naciski na linię środkową karku, chociaż odległość między tyłem uszu a skrzydłami kręgu szczytowego może być różna u różnych koni. Jeżeli kręgu szczytowego znajduje się blisko tyłu uszu, to przestrzeń jest bardzo mała.

W przypadku koni o tego typu anatomii zwężenie nagłowka po bokach może zmniejszyć punkty nacisku z przodu i z tyłu i poprawić zarówno komfort jak i wydolność. Jest to szczególnie ważne, jeżeli koń ma szeroki grzebień, który może powodować uciekanie uzdy do przodu nad uszami lub gdy jest jeżdżony w munsztuku z długimi wąsami - gdzie nagłowek ma większą tendencję do opierania się o tył uszu.

Wysokość naczółka i sprzączek policzków należy ustalać w zależności od wypukłości kości poniżej uszu. Naczółek powinien być wystarczająco długi, a nagłówek o dostatecznej długości, żeby naczółek nie siedział za wysoko.

Wyściółka na nachrapniku powinna być wystarczająco szeroka pod szczęką lub nad nosem, żeby ograniczyć punkty nacisku na krawędziach tych kości. Jeżeli koń ma szeroką szczękę, to długość wyściółki należy ustalać w zależności od jej kształtu i wielkości. U niektórych koni odległość nad szczytem nosa do pyska jest większa, podczas gdy inne mają większy podbródek; tam gdzie to możliwe należy rozważyć indywidualny przypadek i dostosować kształt i wielkość uzdy do budowy ciała konia.

Kiedy stosuje się uzdę bezkielzną, to pozycjonowanie i kształt uzdy są jeszcze ważniejsze, ponieważ naciski stwarzane w tym miejscu mogą być dużo większe niż w przypadku standardowego nachrapnika.

ROZPOZNAWANIE OBJAWÓW

Badania pokazują, że duże uciski pod uzdą zmniejszają jakość ruchu konia, zarówno jeśli chodzi o zginanie kończyn, jak i typ kroku. Przez dobór kroju i konstrukcji uzdy w celu dopasowania do anatomii danego osobnika można uniknąć tych nacisków i można poprawić wydolność.

Objawy dyskomfortu obejmują: od niechęci do zakładania uzdy lub manipulowania wokół uszu i i braku chęci do posuwania się naprzód do rzucania łbem lub kładzenia ucha z jednej strony podczas jazdy. Bardziej oczywiste wskazówki obejmują białe włosy w punktach nacisku, otarcia w kąciach pyska lub policzkach lub obrzęk albo wgniecenie nad kością nosową lub żuchwą.

Dodatkowa wyściółka niekoniecznie jest rozwiązaniem, ponieważ może spowodować, że uzda będzie bardziej niestabilna i może prowadzić do problemów w innym miejscu. Jeżeli problemy utrzymują się, warto skonsultować się z osobą przeszkoloną w dopasowywaniu uzd z Society of Master Saddlers (Stowarzyszenie Mistrzów Siodlarskich).

Wyścielony kawecan jest dobrze wypozycjonowany między kielznem a grzebieniem twarzowym, ale niewyścielony rzemyk może powodować punkty nacisku.